

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 48 Volume: 10 Issue: 48

Şubat 2017 February 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

İLKÖĞRETİMDE TÜRK MAKAM MÜZİĞİ*

TURKISH MAKAM MUSIC IN PRIMARY EDUCATION

Atilla Coşkun TOKSOY**

Öz

Bu araştırmanın temel problemini; "İlköğretim sürecinde Türk Makam Müziği'nin yeri ve önemi nedir?" sorusu oluşturmaktadır. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar geçen sürece kısaca bir göz atıldığında; konu ile ilgili birçok tartışmanın ve çalışmanın ortaya konulduğu rahatlıkla görülebilir.

Araştırmada; genel durumu ortaya koymak adına bu çalışmalar tarihsel bakış açısıyla kısaca özetlenmiştir. İlköğretim müzik dersi öğretim programlarında Türk Makam Müziği Eğitimi'nin ne şekilde ele alındığını belirlemek amacıyla, ilköğretim müzik programları Türk Makam Müziği açısından incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda ortaya çıkan tespitler sonuç bölümünde tartışılmıştır. Günümüzdeki anlayış ise, öncelikle müzik dersi öğretim programları üzerinden bir okumayla belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmada; "Türk Makam Müziği eğitimi uygulamaları ile ilgili karşılaşılan başlıca problemler nelerdir?," "Öğrencilerin Türk Makam Müziği'ne ilgileri ne düzeydedir? sorularının cevabı, ilgili literatürün incelenmesi ile verilmeye çalışılmıştır. Müzik ders saatinin yetersizliği, program ve ders kitaplarındaki sorunlar, müzik dersliği, araç-gereç yetersizlikleri, okul yöneticileri- veliler ve öğrencilerin müzik dersi hakkındaki olumsuz tutum ve davranışları müzik eğitiminin genel problemleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : İlköğretim, Müzik Öğretimi, Müzik Öğretim Programları, Türk Makam Müziği.

Abstract

The main problem of this research consists of "What is the place and importance of Turkish Makam Music in primary education process?" question. Briefly looking at the period starting from the establishment of republic till today, we can easily observe that many discussions and studies were presented about this subject.

In this period of roughly 95 years, education policies changing from time to time resulted in different ideas and applications. In the research, these studies were summarized with a historical point of view in order to present the general situation.

In order to determine the way how Turkish Makam Music education is handled in primary education music programs, primary education programs were examined in terms of Turkish Makam Music. The determinations reached at the end of this examination were discussed in conclusion section. However today's understanding was determined by an interpretation through music lesson education programs.

In the research, the answers to the questions "What are the main problems faced about Turkish Makam Music education applications?," "What is the level of interests if students towards Turkish Makam Music?" were given by examination of related literature. Insufficient music lesson hours, problems in program and textbooks, insufficiency of music classes and tools, negative attitudes and behaviors of school managers, parents and students about music lesson appear as general problems of music lesson.

Today the expectations from music education have changed. While globalization brings cultures on the world closer to each other it also increases the emphasis on the local. In this environment it is expected from students to learn their cultural values and grow as individuals with self-respect with the integrating property of music education.

Traditional folk music and artistic music are inevitable elements of contemporary school music education. Researcher has tried to present his suggestions with a descriptive regression about the subject from a multicultural music education point of view in context of national and international music education.

Keywords: Primary Education, Music Instruction, Music Curriculum, Turkish Makam Music.

Giriş

Cumhuriyetin ilanı ile beraber, Türk toplumsal ve kültürel yaşamında köklü değişikliklerin meydana geldiği bilinmektedir. Tüm bu değişim hareketi içinde kültürel-sosyal bir olgu özelliğine sahip müzik alanında da bir takım gelişmelerin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Nitekim genç cumhuriyet müzik ve müzik eğitimi konularında önemli atılımlar yapmıştır.

Cumhuriyet dönemi kültür- sanat politikalarına genel olarak bakıldığında, Osmanlı'dan devir alınan mirası devam ettirmek yerine farklı bir anlayışla hareket edildiği görülür. Cumhuriyet Türkiye'sinde kültür-sanat politikasıyla hedeflenen şey, "Batılı kültür değerleriyle biçimlenmiş bir yaşam tarzı" tesis etmek ve bu ideal doğrultusunda oluşturulmuş/kurgulanmış bir "kültürel kimlik" oluşturmaktır. Esasen iki yüz yıllık

* Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Kongresi'nde (18-20 Mart 2016, İstanbul) "İlköğretimde Türk Makam Müziği" başlığıyla sunulan sözlü bildiri den yararlanarak oluşturulmuştur.

** Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı

geçmişe sahip “batılılaşma” hareketi, cumhuriyetle beraber kendi yurttaşını yaratmak, bu yeni birey bilincini oluşturmak için bir “çağdaşlaşma projesine” dönüşmüştür. (Paçacı, 1999: 20) Cumhuriyet’in erken dönemlerinde bu hedefe ulaşmak için yoğun çalışmalar yapılmıştır. Doğal olarak müzik eğitiminde de ulusal öğeler ön plandadır.

Bununla beraber, cumhuriyetin ilk elli yılında makam müziğinin bir konservatuvarı olmamıştır. Mevcut mesleki müzik öğretim kurumları programlarında da makam müziğinin yer aldığını söylemek oldukça güçtür. İlköğretim ve orta öğretim müzik dersi programlarında makam müziğine dair konuların yer alması da ancak otuz yıl öncesine dayanır.

Uluslararası platforma bakıldığında geleneksel müziklerin müzik eğitimindeki yerine ait tartışmaların yirminci yüzyılın ortalarında başladığı görülebilir. İkinci dünya savaşı sonrasında kurulan ISME (International Society for Music Education) müzik eğitiminde dünya kültürlerine ait müziklerin önemli bir rol alması gerektiğine inanır.

Cumhuriyetin yüzüncü yaşına yaklaşırken, Türkiye’deki müzik ortamı oldukça gelişmiş, genişlemiş, çeşitlenmiş ve karmaşık bir hal almıştır. Okul müzik eğitiminin bir amacı da bu çeşitlilik içinde öğrencilerin estetik beğeni düzeylerine uygun seçimleri yapmalarına yardımcı olmaktır. Bir diğer taraftan eğitimin sistematik bir kültürleme süreci olduğu düşünülürse, bireyin kendi kültürüne ait müziklerle tanışması da beklentiler dâhilindedir.

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı; ; “İlköğretim sürecinde Türk Makam Müziği’nin yeri ve önemi nedir?” sorusuna günümüz müzik eğitimi anlayışı üzerinden cevaplar bulabilmektir.

Küreselleşmenin etkileriyle birbirine eskisinden çok daha yakınlaşan toplumlarda “kültür” ve ona bağlı öğelerin anlamları farklılaşmaya, içerikleri değişmeye başlamıştır. Bu noktada eğitim programlarının içeriği tartışmaya açıktır.

Yaklaşık bin yıllık geçmişe sahip ve yaşadığımız coğrafyanın bize armağanı olan makam müziğinin okul müzik eğitimi içindeki yerinin sorgulanması, günün ihtiyaçlarını karşılayacak bir müzik eğitimi programının şekillenmesine yardımcı olabilir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bilindiği üzere tarama modelinde yapılan araştırmalar geçmişte ya da halen var olan bir durumu mevcut şekliyle betimlemeye çalışan araştırma yaklaşımlarıdır. (Karasar, 2005: 77)

3. Cumhuriyet Döneminde Müzik Eğitimi ile İlgili Başlıca Gelişmeler

Cumhuriyet ilk yıllarında iki müzik kurumu gözümüze çarpar. Bunlar “Mızıkai Hümayun ve Darüelhan” idi. Mızıkai Hümayun, 1826’da Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılmasından sonra, Avrupa’daki askeri bandolara benzer türde kurulmuş bir bando görünümündedir. Darüelhan ise 1917 yılında kurulmuş, Türk ve Batı müziğinin birlikte yürütüldüğü ülkemizdeki tek müzik eğitimi kurumuydu. (Paçacı, 1998: 10-13)

Cumhuriyet’in kuruluşundan sonra İstanbul’daki Mızıkai Hümayun Orkestrası Ankara’ya çağrılmış ve Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adıyla düzenli konserlere başlamıştır. Orkestra, sonradan Riyaset-i Cumhur Filarmoni Orkestrası ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası adını almıştır. (Şahin ve Duman, 1998: 263)

1923 yılında Darüelhan’ın “Garp Musikisi Şubesi” açılmış ve 1927’de “Şark Musikisi Şubesi” kapatılmıştır. Öğretimde yeni düzenlemeler yapılarak kurumun adı İstanbul Belediye Konservatuvarına çevrilmiştir. Bu şekilde Türk Musikisi bölümü kaldırılan Darüelhan, doğrudan doğruya Batı Musikisi konservatuvarı haline getirilmiştir. (Şahin ve Duman, 1998: 267)

Müzik eğitimi alanındaki çalışma ve gelişmeler, ülkenin de yeniden yapılanma sürecine girdiği cumhuriyetin ilk on beş yılında ağırlık kazanır. Bu gelişmelere kısaca göz atalım;

- 1924 Musiki ve Temsil Akademisi Kanunu
- 1924 Musiki Muallim Mektebi’nin Açılışı
- 1925-1928 Yetenekli Öğrencilerin Eğitim Amacıyla Yurtdışına Gönderilmesi
- 1934 Özsoy (İlk Türk operası)
- 1936 Ankara Devlet Konservatuvarı’nın Kuruluşu (Boran ve Şenürkmez; 2010: 279-281)

1937 yılında Gazi Orta Muallim Mektebi Müzik Şubesi açılmış ve Musiki Muallim Mektebi’nin öğretmen olarak yetiştirilecek olan öğrencilerin bu kuruma aktarılmasıyla Musiki Muallim Mektebi, bir şubesi durumuna gelmiştir. Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü adını alan kurumda öğrenciler, genel kültür, sanat dersleri ve eğitim derslerini kapsayan bir programla yetiştirilmiştir. Müzik bölümü çıkışlılar, ortaokul, lise ve dengi okullarda müzik öğretmeni olarak görevlendirilmiştir. Gazi Eğitim

Enstitüsü Müzik Bölümünü, 1969 yılında İstanbul'da, 1973'te İzmir'de açılan diğer müzik bölümleri izlemiştir. (Şahin ve Duman, 1998: 265)

Prof. Paul Hindemith 1935 -1936 yıllarında bakanlık danışmanı olarak Türkiye'ye gelir. Hazırladığı rapora göre, asıl hazinemiz halk müziğidir. Halk müziğimiz oldukça zengindir ve bestecilerin yararlanacağı çok önemli bir kaynaktır. Bu sebeple İstanbul Belediye Konservatuvarında Türk müziği çalışmaları folklor alanına kaydırılmış, Türkiye'de ilk kez müzik alanında folklor derlemeleri yapılmıştır. (aktaran Şahin ve Duman, 1998: 267)

Türk Müziği eğitimine ise ancak 1943'te İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda ve 1975 yılında Kültür Bakanlığı'na bağlı olarak Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nın açılmasından sonra geçilir. (Paçacı, 1998: 19)

1970'lerden sonra, Mimar Sinan Devlet Konservatuvarı (1972), 9 Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (1982), Anadolu Üniversitesi Konservatuvarı (1989), Çukurova Konservatuvarı (1989), Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (1994), Gaziantep Devlet Türk Müziği konservatuvarı (1998), Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı (1984) kurulur. (İlyasoğlu, 1999: 74)

Örgün eğitim kurumlarında müzik eğitimi 1924'ten 1930 yılına kadar "Musiki", 1930 yılından sonra "Müzik" dersleri şeklinde verilmiştir. 1948 yılına kadar sadece kent ilkokul ve ortaokul programlarında yer alan müzik dersi, 1948 programıyla köy ilkokullarında da verilmeye başlanmış, bu şekilde kent ile köy programları arasındaki farklılık giderilmiştir. Diğer yandan temel eğitimin ikinci kademesini oluşturan ortaokullarda, müzik dersi Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren zorunlu bir ders olarak yer almıştır. Ortaokullarda müzik eğitimi müzik öğretmenlerince verilmesi öngörülmüştür. Liselerde müzik dersi ilk kez 1952 yılında okutulmaya başlanmış, 1974-1978 yıllar arasında seçmeli, 1978 yılından itibaren de yeniden zorunlu seçmeli ders durumuna getirilmiştir. (aktaran Şahin ve Duman, 1998: 263)

4. Örgün Müzik Eğitiminde Türk Makam Müziği'nin Yeri

Müzik eğitiminde; 1940'lı yıllarda başlayan duraklama süreci, 1960'lı yılların başından itibaren yerini yeniden gelişim ve atılım dönemine bırakmıştır.

Uçan'a göre; "Bu evrede Türk müziği inkılabı, özellikle Türk eğitim müziği ve genel müzik eğitimi üzerine yoğunlaşmıştır. Çocuk ve gençlere yönelik genel müzik eğitimini, kaynağını Türk çocuk ve halk müziğinden alıp çağdaş Türk çocuğunun ve gencinin kendisinden yola çıkarak evrene açılan bir anlayışla oluşturulup geliştirilen bir eğitim müziği temeline oturma yolunda köklü atılım, girişim ve düzenlemelerde bulunulmuştur." (Uçan, 2005: 109)

1960 sonrası dönemde müzik eğitimcisi yetiştiren kurumların açılmasına hız verilmiştir. Yine bu dönemde; örgün müzik eğitiminde uygulanmakta olan eğitim programlarında da bir takım yenileme çalışmalarının yapıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda 1968 yılından itibaren, Türk Halk Müziği ve çocuk şarkılarına dayanan ve daha sonra hazırlanacak olan programlara temel olan ilkokul müzik öğretim programı devreye sokulmuştur. 1960'lı yılların sonlarından itibaren, çocuklar ve gençler için şarkı kitaplarının yazımına hız verilmiştir. Kitaplarda yer alan şarkılarda, Türk Halk Müziği temel olarak alınmıştır.

1970'li yılların ortalarından itibaren, geleneksel Türk Müziği'nin kurumsallaştırılması çalışmaları hız kazanmış ve Türk Müziği Konservatuvarları açılmaya başlanmıştır. Devletin müzik politikasında görülen bu değişim, doğal olarak örgün müzik eğitimimizin yönünü de etkilemiştir.

Bu aşamada, bu politika değişikliğinin örgün müzik eğitimi sistemine nasıl yansıtıldığını gözler önüne sermekte fayda vardır.

Değişimin etkileri, 1975 yılından itibaren görülmeye başlanmıştır. Bu tarihten itibaren eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri öğretim programlarında, "Geleneksel Türk Müziği" dersine kuramsal ve uygulamalı olarak yer verilmeye başlanmıştır. Bunun yanında, Milli eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın (şimdiki adı ile Milli Eğitim Bakanlığı) ek kararıyla, "Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü" mezunlarının da öğretmenlik formasyonu almaları koşuluyla, 1984-1985 öğretim yılından itibaren müzik öğretmeni olarak atanabilmelerinin sağlanması, ikinci bir önemli gelişme sayılabilir. (Toksoy, 2000: 26) Ancak 1998 yılında yeni bir düzenleme ile konservatuvar programlarındaki formasyon dersleri kaldırılmış ve mezunların müzik öğretmeni olabilmeleri için bu dersleri açıktan almaları gerekmiştir. Bununla beraber, 1986-1987 öğretim yılından itibaren, geleneksel Türk Müziği'ne ağırlık veren ortaokul ve lise müzik dersi öğretim programları yürürlüğe konulmuştur.

İçerisinde Türk Makam Müziği'ne yer verilen ilk müzik öğretim programı 1986 yılında yürürlüğe giren; Ortaokul Müzik Öğretim Programıdır.

Uz'a göre; "...Askerî yönetimin ve muhafazakâr hükümetlerin egemen olduğu koşullarda hazırlanan 1986 Ortaokul ve Lise Müzik Dersi Öğretim Programı (Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı), önceki programlara tepki niteliği taşıyan ve ethnocentric/milliyetçi unsurların en yoğun olduğu programdır. ... Daha önce en çok ihmal edilen geleneksel Türk sanat müziği önemli bir yer kaplamıştır. ...Bütün programda Türk müziği konusu büyük bir yer kaplamakta; öğrencinin başka müzikleri tanınmasına pek olanak bırakılmamaktadır. Özetle benmerkezci bir kimlik ve müzik kimliği oluşturulması hedeflenmiştir." (Uz, 2009: 843)

Aynı dönemin müzik ders kitapları incelendiğinde teorik konuların yoğunluğu ön plandadır. Ders saatlerinin azlığı ile konu yoğunluğu arasındaki dengesizlik dikkat çekicidir. Öğretilmek istenen konu çok, örnek eserlerin sayısı ise azdır. (Toksoy, 2000: 50)

Temel eğitimin sekiz yıla çıkarılması ile "İlköğretim Müzik Dersi Programı" yeniden yapılandırılmış, bu yapılandırmada ilk defa geleneksel müziklerimize bütün türleriyle yer verilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1994: 7; Uçan, 2005: 324).

Uz'un 1994 programına dair görüşleri ise şöyledir: "1994'te Bloom'un taksonomisini temel alan, 'davranış mühendisliği' anlayışıyla oldukça ayrıntılı olarak hazırlanan 'İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı' (İlkokul+ortaokul programı) yürürlüğe girmiştir. Program, 'Genel Amaçları'yla, deneysel bir sentezci yaklaşımla yola çıkmış gibi görünmekte ve önceki programdan daha az ulusal müzikten söz etmektedir." (Uz, 2009: 844-845)

Programın 6,7,8. Sınıflarında geleneksel müzik türlerimiz ile ilgili oldukça kapsamlı üniteler ve bu ünitelere ait kapsamlı hedefler görülmektedir. Bunun yanı sıra 1994 ilköğretim programında ünitelerin sayısal çoğunluğu ve seçilen bazı konular tartışma konusudur. Programın içerdiği bazı konular gereksiz ayrıntı içermekte ve çocuğa müzik yaşantısı sağlamakta yetersiz kalmaktadır. Haftada bir saat müzik dersi ile tüm konuların işlenmesi ve istenilen amaçlara ulaşılması imkansız gözükmektedir. Aksu; müzik öğretmenlerinin lisans öğrenimlerinde gördükleri ikişer saatlik teorik Türk Halk ve Türk Sanat Müziği derslerinin, program amaçlarına ulaşmalarına yardımcı olmayacağını düşünmektedir. Ayrıca yine müzik öğretmenlerinin lisans döneminde öğrenimini gördükleri orkestra çalgıları ile geleneksel müziğimizi icra etmelerinin zor hatta imkansız olduğunu belirtmektedir. Yine ders kitaplarındaki eksiklik, yanlışlık ve tutarsızlıkları bir başka sorun olarak ortaya koyar. (Aksu, 2005: 15-22) Topalak 2005 yılında gerçekleştirdiği araştırmasında, "düzeyine uygun müzikleri tonal ve makamsal yapılarıyla kavrayabilme" hedefini, bilişsel alana ait en düşük kavranan hedef olarak saptamıştır. (Topalak, 2005: 104) Bulut 2008 yılında yayınladığı çalışmasında öğretmen yeterliği, öğrenci motivasyonu ve hazır bulunuşluğu, program hataları açısından yukarıdaki ifadeleri doğrular sonuçlar elde etmiştir. (Bulut, 2008: 159-161) Öztürk, bu sorunlara, ilköğretim birinci kademedeki eksik, yanlış müzik eğitiminin getirdiği yükü de ekler. (Öztürk, 2006: 33-34)

1994 Programının temeli doğrudan gözlemlenip, ölçülebilir pozitivist paradigmaya dayanan davranışçı yaklaşıma, 2006 programı ise pozitivism ötesi paradigmanın ürünü; bireyin bilgiyi kendisinin işlevselleştirdiği yapılandırmacı yaklaşıma dayanmaktadır. (Özgül, 2009: 615)

2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, "Dinleme - Söyleme - Çalma", "Müziksel Algı ve Bilgilenme", "Müziksel Yaratıcılık" ve "Müzik Kültürü" adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde olarak ayrılabilirler.

Özgül çalışmasında 2006 programının kazanım dağılımlarını şu şekilde vermiştir:

"İlköğretim kurumunun 8 yıl süresince dört öğrenme alanına ilişkin programın tümünü kapsayan 188 kazanımın; 63'ü (% 34) dinleme-söyleme-çalma, 37'i (% 20) Müzikal algı ve bilgilenme, 36'ı (% 19) Müzikte yaratıcılık, 52'i % 27 Müzik kültürü alanına yığılmıştır. Öğrenme alanlarına ilişkin en çok kazanımdan aşağıya doğru dinleme-söyleme-çalma, müzik kültürü, müziksel algı ve bilgilenme, müzikte yaratıcılık olarak sınıflandırılmaktadır." (Özgül, 2009: 617)

Tablo 1. Öğrenme Alanlarına İlişkin Kazanımların Dağılımı

Öğrenme Alanları	İlköğretim sınıfları ve kazanımlar								Toplam	
	1	2	3	4	5	6	7	8	n	%
Dinleme-Söyleme-çalma	10	9	7	7	5	8	7	10	63	34
Müziksel Algı ve Bilgilenme	2	5	5	5	7	5	5	3	37	20
Müzikte Yaratıcılık	5	2	5	5	5	5	5	4	36	19
Müzik Kültürü	7	6	7	7	7	5	6	7	52	27
Toplam	24	22	24	24	24	23	23	24	188	100

Programın dinleme-çalma-söyleme alanına ait 37 kazanımından 3'ü Türk Makam Müziği ile ilgilidir. 4-5-6. sınıflarda bulunan "Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir" kazanımı dolaylı olarak Türk Makam Müziği ile ilişkilendirilebilir. "Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır" kazanımının geniş makam coğrafyası hakkında farkındalık yaratacağı düşünülerek yine dolaylı yoldan bir ilişki kurulabilir (Tablo 2).

Tablo 2. Dinleme-Söyleme-Çalma Alanına Ait Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI	SINIF	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
A. DİNLEME- SÖYLEME- ÇALMA	4	Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.	Öğrencilerin seviyelerine uygun olan ritmik yapıdaki ezgileri, kulaktan öğretmeye ve çaldırmaya yönelik etkinlikler düzenlenir.	Farklı ritmik yapıya ilişkin olarak 5/8'lik ölçü verilmelidir. Türkü ve şarkı seçimi, öğrencilerin ses sınırlarına ve müziksel algılamalarına uygun olmalı ve usul/ölçüler teorik olarak değil, kulaktan verilmelidir.
	5	Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.	Aksak ölçülerin kulaktan sezgisel olarak hissettirilmesine yönelik etkinlikler düzenlenir.	Söz konusu 5/8, 7/8 ve 9/8'lik aksak ölçüden oluşan eserler, kulaktan öğretim yöntemi ile verilmelidir. Türkü - şarkı seçimi öğrencilerin ses sınırlarına ve müziksel algılamalarına uygun olmalıdır.
	6	Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.		Bu kazanım daha önce bilişsel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır.
	6 - 7	Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir.		Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çok sesli Türk müziğinden seçkin örnekler, öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun biçime dönüştürülerek verilmelidir.
	8	Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir.		Seviyeye ve ses sınırlarına uygun geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çoksesli Türk müziğinden seçkin örnekler verilmelidir.
	8	Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır.	Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerine ilişkin seçkin örneklerden oluşan dinletiler düzenlenir.	

Müzik Kültürü öğrenme alanına ait 52 kazanımdan "Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder", "Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder" kazanımlarının Türk Makam Müziği'ne yönelik olduğu söylenebilir. Tabloda görülen diğer altı kazanım Türk Makam Müziği beğenisi ve kültürünü geliştirmek için kullanılabilir. Ayrıca; aynı alana ait altıncı sınıftaki "Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerinin kavrar, Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için çeşitli kaynaklardan yararlanır, yedinci sınıftaki "Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemi açıklar", Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini öğrenmeye istekli olur", sekizinci sınıftaki "Atatürk'ün yeni müzik kurumlarımızın açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliğini örneklerle açıklar", "Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri anlatır", kazanımlarının "Türk Müzik İnkılabı"nın öğrenciler tarafından anlaşılmasını amaçladığı gözlenebilir (Tablo 3-4)

Tablo 3. 4.-5. Sınıflar Müzik Kültürü Alanına Ait Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI	SINIF	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
D.MÜZİK KÜLTÜRÜ	4	Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.	Kaset ya da DVD ve CD'den farklı müzik türlerinin seçkin örnekleri dinletilir. Örnekler seçilirken, eserlerin seviyeye uygun ve nitelikli olmasına dikkat edilmelidir.	Sosyal Bilgiler Dersi, "İnsanlar Yerler ve Çevreler" Öğrenme Alanı: Efsane, destan, öykü, türkü ve şiirlerden yararlanarak yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
	5	Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.	Öğrencilere özellikle yakın çevrelerinde ve bölgelerinde dinlenen geleneksel müziklerimize ilişkin örnekleri araştırmaları ve dinlemelerine ilişkin yönlendirmeler yapılır. Bunun dışında, pop müzik, klasik müzik vb. müzik türlerinden seçkin örneklerin yer aldığı dinleti etkinlikleri de düzenlenebilir.	
	5	Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır.	Öğrencilerin Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden seçkin örnekleri dinlemelerine ilişkin etkinlikler yapılır ve şarkı ve türkülerden düzeylerine uygun olanlar birlikte seslendirilir. Ayrıca ilgili şarkı ve türkülerin kullanıldığı drama ve tiyatro etkinlikleri düzenlenebilir.	

Tablo 4. 6. - 7. - 8. Sınıflar Müzik Kültürü Alanına Ait Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI	SINIF	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
D. MÜZİK KÜLTÜRÜ	6	Yurdumuzdaki başlıca müzik Türlerini ayırt eder.	Öğrencilere müzik türlerinden seçkin örnekler dinletilerek aralarındaki farkı hissetmeleri istenir. Sonraki aşamada ise dinletilen müziğin hangi türe ait olabileceği hakkında fikir yürütmeleri beklenir.	Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş Çoksesli Türk müziği hakkında örnekler verilmeli, bu türlerin doğuşu ve genel özellikleri hakkında açıklamalar yapılmalıdır.
	7	Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.		"Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır" kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.
	8	Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder.	Türk Halk Müziği (kırık hava, uzun hava) ve Klasik Türk Müziği'ne ilişkin (fasıl, tasavvuf, askeri, vb.) başlıca türlere ilişkin seçkin örneklerden oluşan dinletiler düzenlenir.	Türk Halk Müziği (kırık hava-uzun hava) ve Klasik Türk Müziğine ilişkin (fasıl, dini, Mehter vb.) başlıca türler, dinletiler yoluyla ayırt ettirilmelidir.
	8	Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.		

Tablo 5'te görüldüğü üzere müziksel algı ve bilgilendirme öğrenme alanında Türk Makam Müziği'ne dair üç adet kazanım saptanmıştır. Burada dikkat çekici nokta makam dizileri öğretilmeye çalışılırken, "tampere sisteme" uyarlanmış veya uyarlanabileceği düşünülen çok bilinen bazı makamlardan örnekler verilmesidir. Yaş grubu göz önüne alındığında makamların teorik yapılarına değinilmeden bu makamların kulak yoluyla kavratılması olumlu bir düşüncedir. Ancak dizilerin "tampere sisteme" uyarlanması ile neyin kastedildiği tam olarak anlaşılammıştır.

Tablo 5. Müziksel Algı ve Bilgilendirme Alanına Ait Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI	SINIF	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
D. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	7	Müzikte dizileri tanır.		Bu sınıf düzeyinde, makamsal dizilerden tampere sisteme uyarlanmış; "Hüseyni, Kürdi ve Nihavend makamına ait diziler verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta makam kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. Makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesinde, çocuğun ses gelişim süreci göz önünde bulundurularak; mutlaka gerekli geçürüm/transpozeler yapılmalıdır. "Çalgı ve çalgı topluluklarını ayıt eder" Türk ve Batı müziği çalgıları kullanım biçimlerine göre tanıtılmalı ve bu çalgıların oluşturduğu topluluklar üzerinde durulmalıdır.
	7	Çalgı ve çalgı topluluklarını ayırt eder.		Türk ve Batı müziği çalgıları kullanım biçimlerine göre tanıtılmalı ve bu çalgıların oluşturduğu topluluklar üzerinde durulmalıdır.
	8	Müzikte dizileri tanır.		Bu sınıf düzeyinde, makamsal dizilerden tampere sisteme uyarlanmış; "Hicaz, Rast ve Segah" makam dizileri verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta makam kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. Bu makamlar sadece şarkılarla değil türkülerle de verilebilmeli ve seçilen şarkı, türkü örnekleri çocukların ses sınırlarına ve düzeylerine uygun olmalıdır.

Bir diğer taraftan Bulut'un 2008 yılındaki araştırması çarpıcı sonuçlar ortaya koymaktadır. Bulut araştırmasında bu sorunları üç ana başlıkta toplamıştır:

- "Müzik öğretmenleri, lisans eğitiminde almış oldukları Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği eğitimini, ilköğretim II. kademe müzik derslerine yansıtılmalarında sorunlar yaşamaktadırlar."
- "Müzik öğretmenleri, ilköğretim II. kademe öğrencilerinin, müzik derslerinde, Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziğine ilişkin yaklaşımlarına yönelik sorunlar yaşamaktadırlar."
- "Müzik öğretmenleri, Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziğinin, programdaki konularına ve yıllık ders planındaki ağırlıklarına, ders saatine, konuların öğretiminde kullanılan araç-gereç yeterliğine ve eğitim ortamına yönelik sorunlar yaşamaktadırlar." (Bulut, 2008: 159-160)

Yazıcı 'da 2012 yılında yayımladığı çalışmasında; Batı ezgilerinin yanı sıra yerel ezgilerle de donatılmış okul şarkı dağarcığına sahip "Türk Okul Müziği" metotları oluşturulmasını önermektedir. Araştırmacıya göre: "Türkiye'de öğrencilerin içinde buldukları çevreler; coğrafya, tarihsel, kültür, sosyal vb. bakımlardan farklılıklar gösterdiği için, öğrenci, öncelikle kendi bölgesinin türkülerini duymakta, söylemekte, çalgısını dinlemekte, oyununu oynamakta, kısaca kendi bölgesinin değerleriyle, müziğiyle beslenmektedir. Bu bakımdan müzik öğretimi müfredatı, çevre müziğinin öğrenci üzerindeki etkisi düşünülerek hazırlanmalıdır. Ancak bugüne kadar yapılan müfredat programlarında Avrupalı toplumların halk ve okul müzikleriyle beraber onların majör-minör dizileri, anlayışı, beğenisi, Türk toplumu ile ilgisi olmayan, yabancı kalan her türlü değer temel alınmıştır. Ayrıca Türk Okul Müziği bestecilerini Avrupa müziklerine, okul şarkılarına ve marşlarına benzer müzikler yazmaya yönelmiş, öğrenciyi kendi müziğine yabancılaştırarak Avrupalı toplumların müziklerini dinlemeyi, onların şarkılarını söylemeyi, onlara özenmeyi tek yol olarak benimsetmiştir". (Yazıcı, 2012: 198-199)

Aydiner ve Şen araştırmalarında; İlk ve Ortaöğretim Müzik Eğitimi Programlarındaki "Geleneksel Türk Müzikleri" ile ilgili kapsamlı kazanımları, öğrencilerine kazandırabilecek nitelikteki bir müzik öğretmenin, geleneksel Türk müziği çalgılarını kullanabilmesinin önemli bir nokta olduğunu vurgularlar. Ancak araştırma sonuçlarına göre; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Türk halk çalgılarına yönelik olarak gerçekleştirilen derslerin eğitim/ öğretim süreçlerinin tekrar gözden geçirilmesini önermektedirler. (Aydiner ve Şen, 2011: 148-149)

Programı incelediğimizde; dinleme-söyleme-çalma alanına ait "Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir" hedefinin 6-7-8. Sınıflarda yer aldığını görüyoruz. Güler 2009 yılında yaptığı

alan araştırmasında, öğretmenlerin tamamıyla kendi ilgi, gayret ve becerilerini içeren çalışmalarla müzik dersi ders kitabı dışından öğrettikleri TRT Repertuarında var olan çocukluk çağına uygun şarkı ve türküler ile Türk Müziği makamlarında bestelenmiş okul müziklerini öğrencilerine öğretmede zorlanmadıkları saptanmıştır.(Güler, 2009: 51) Dolayısıyla ders kitaplarının Türk Halk müziği ve Türk Sanat müziği dağarcığı konusundaki yetersizliğine dikkat çekmektedir. Uluçay ise 2012 yılında öğretmen kılavuz kitapları üzerine yaptığı araştırmada; batı müziği tonlarının ve Türk Müziği makamlarının dengeli olarak kullanıldığını belirtmektedir. Bununla beraber, üç kitapta toplam 66 okul şarkısı yer almaktadır. Araştırmacı kitaplarda daha fazla sayıda sözlü okul şarkısı yer alması gerektiğini savunmaktadır. (Uluçay, 2012: 352-355)

5. Sonuç ve Öneriler

Cumhuriyetin ulus-devlet anlayışına dayalı yeni müzik politikaları, Ziya Gökalp'ın "milli musiki" olarak nitelendirdiği sentez çerçevesinde belirlenmiştir. Cumhuriyetin özellikle ilk otuz yılında etkili olan bu fikir ve uygulamalarda üç basamaktan bahsedilebilir:

1. "Ulusal Türk Musikisi'ni, yüzyıllardır süregelmiş eski, Bizans'tan kalma", "kurumaya yüz tutmuş" Klasik Türk Musikisi'nin etkisinden kurtarmak;

2. Anadolu halklarında işitilebilecek olan hakiki musikimize, "milli kültür"ümüze ait örnekleri toplamak;

3.Halk musikisiyle Batı musikisinin kaynaşmasından doğacak olan "milli musiki"imizin oluşturulması ve bunu için de toplanan halk müziği örneklerinin batı musikisi usulüne göre armonize edilebilmesi için, bilgili müzik adamları yetiştirmek. Bunlardan kadrolar oluşturmaya çalışmak, eğitim kurumları kurmak ve "yeni musiki"nin benimsetilmesi, kabul ettirilmesi için, bu müziği yaygınlaştırmaya dönük yoğun çalışmalara girişmek." (Hasgül, 1996: 33)

Çalışmanın başında önemli bazı gelişmelerini vermeye çalıştığımız bu dönemi Uçan; "Bu evrede özellikle çağdaş Türk eğitim müziği ve genel müzik eğitimi daha çok evrenden çevreye ve evrenselden ulusala ilkesine odaklanmıştır." (Uçan 2003) şeklinde yorumlamaktadır. Günün sosyal-siyasi gerçeklik ortamında geçerli sayılabilecek bu görüşler gerek profesyonel müzik eğitiminde gerekse genel müzik eğitiminde Türk Makam Müziği'nin yer almasına izin vermemiştir. Öte yandan giderek derinleşecek, esas olarak aynı köklere bağlı Türk Sanat Müziği - Türk Halk Müziği ayrımı ve tartışmalarını da beraberinde getirmiştir.

1950-1970 arasındaki dönemde ise yine Uçan'ın ifadesine göre; "...müzik kültürü ve eğitimi alanında gerçekleştirilenler daha çok müzikte demokratikleşme üzerinde yoğunlaşmış ve giderek özellikle çağdaş Türk eğitim müziği ve genel müzik eğitiminde çevreden evrene ve ulusaldan evrensele ilkesi üzerinde odaklanmıştır. (Uçan 2003) Yine çalışmamızın başında bahsettiğimiz, küresel planda müzik eğitiminde Avrupa merkezli bakış açısından ulusal ve kültürel değerlere öncelik veren müzik eğitimi anlayışına yönelik bu dönemde gündeme gelmiştir. Hiç kuşkusuz bunda etnomüzikologların müziği "kültürel bir olgu" olarak tanımlarının etkisi büyüktür.

Uçan 2000'li yıllara kadar olan dönemi de; "müzikte daha hızlı demokratikleşme ve daha hızlı çoğulculuşma eksenini üzerinde yoğunlaşmış; çevreden evrene-evrenden çevreye ve ulusaldan evrensele-evrenselden ulusala ilkeleri üzerinde odaklanılmıştır. Bu odaklanmada 2000 lere doğru belirginleşen yöreselden küresele-küreselden yöresele ilkesiyle yeni bir açılım sağlanmıştır. " (Uçan, 2003) cümleleriyle özetlemektedir. Gerek profesyonel müzik eğitimi gerekse genel müzik eğitiminde geleneksel müziklerimizin, dolayısıyla Türk Makam Müziği'nin tam anlamıyla yer alması bu yakın döneme rastlar.

Çalışmamızda ilköğretim müzik programları Türk Makam Müziği açısından incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda ortaya çıkan tespitlerimizi maddeler halinde verecek olursak;

- 1986-1994 programlarındaki tüm iyi niyetli yaklaşıma rağmen Türk Makam Müziği'ne ait hedeflerin fazlalığı ve daha çok teori alanında yığılması, uygulamada sorunlarla karşılaşılmasına yol açmıştır.
- Yine ilgili programlara ait ders kitapları yetersizdir. Bu kitaplar kimi zaman da yanlış bilgiler içermektedir.
- 2006 yılı müzik dersi öğretim programı, geleneksel müzikler ve diğer türler arasında bir denge sağlamış gözükmeyle beraber öğrencilerin geleneksel müziklerimizi kültürel bağlamında anlayıp benimsemeleri konusunda yeterli gözükmemektedir.
- Her üç programda da Türk Makam Müziği ancak 2. kademe olarak adlandırılan 6. Sınıftan itibaren tanıtılmaya başlanmaktadır.

Araştırmada; "Türk Makam Müziği eğitimi uygulamaları ile ilgili karşılaşılan başlıca problemler nelerdir?", "Öğrencilerin Türk Makam Müziği'ne ilgileri ne düzeydedir? sorularının cevabı, ilgili literatürün incelenmesi ile verilmeye çalışılmıştır. Ulaşılabilen en güncel çalışmalar ışığında temel noktaları özetlersek;

Müzik ders saatinin yetersizliği, program ve ders kitaplarındaki sorunlar, müzik dersliği, araç-gereç yetersizlikleri, okul yöneticileri- veliler ve öğrencilerin müzik dersi hakkındaki olumsuz tutum ve davranışları müzik eğitiminin genel problemleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Bizce en önemli nokta; öğretmen yeterlilikleri ile ilgili sorundur. Öğretmenler, istekli ve gayretli olmalarına rağmen yaşadıkları coğrafyanın müziğini öğrencilerine öğretmekte zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Lisans eğitimi ile başlayan bu sorun, hizmet içi eğitimin eksikliği ile beraber büyümektedir.

Günümüzde müzik eğitiminden beklentiler farklılaşmıştır. Küreselleşme, dünya üzerindeki kültürleri birbirlerine yaklaştırırken bir yandan da “yerel” olana vurguyu artırmaktadır. Bu ortamda müzik eğitiminin birleştirici özelliği ile öğrencilerin kendi kültürel değerlerini tanıyarak diğer kültürlerin değerlerine de saygı duyan bireyler olarak yetişmesine yardımcı olması beklenmektedir. Böylece kültürlerarası karşılıklı anlayışın gelişmesine destek veren nitelikte bir müzik eğitimi anlayışı belirir. Boon (2009): Eliot’un görüşünü ortaya koyarak “dinamik çok kültürlülüğün gerçekleşebildiği bir müzik eğitimi” vizyonu oluşturmanın gerekliliğini vurgular. Buna bağlı olarak da eleştirel ve analitik bir müzikal kimliğinin oluşturulması hem çok kültürlü ve dinamik hem de zamanla dönüşebilen bir müzik eğitiminin gerçekleşebilmesinin, müzik eğitimi kurumlarının dünya ve Türkiye’deki müzik kültürlerine eleştirel ve bir yandan demokratikçe yaklaşabilen müzik öğretmenleri yetiştirmelerine bağlı olduğunu söyler.

Bir diğer taraftan işe kendi geleneksel müziklerimizden başlayacaksa önemli bir eleştiriyi göz ardı etmemiz gerekiyor. Öztürk’e göre; “Cumhuriyet’le yaşıt olarak geleneksel musiki kültürümüzü oluşturan tüm yapısal ve işlevsel kavramların tamamen “westernize” edilmiş bir anlayışla yürütüldüğü görülmektedir.” (Öztürk, 2005) Çalışmamızda bu ifadeyi doğrulayacak veriler elde ettiğimizi ekleyelim. 2006 Programında rastladığımız; “makamsal dizilerden tampere sisteme uyarlanmış: “Hüseyni, Kürdi ve Nihavend makamına ait diziler verilmelidir” ifadeleri yukarıdaki bakış açısıyla bir anlam kazanmaktadır. Öztürk bunun yanında; “...geleneksel müziklerin eğitimine ilişkin olarak yapılabilecek yeni yaklaşımlar için öncelikle ve mutlaka sistematik bir analiz sürecine ihtiyaç duyulacağını düşünmektedir.” “... henüz yeterli sayıda araştırma, analiz, sınıflandırma yapılmamışken ve bilgi üretimi adına hala büyük boşluklar varken, genel eğitim içinde geleneksel müziklere ait olarak yürütülecek uygulamaların, bu zengin birikime ciddi zararlar vereceği, anlam ve işlevlerini yitirmenin eşiğine getirilmiş olunacağı artık görülmelidir.” görüşünü savunmaktadır.

Bu noktada kişisel görüşümüzü ve önerilerimizi sunmak istiyoruz;

- Günümüz müzik eğitimi anlayışına uygun olarak gerek geleneksel halk müzikleri gerekse geleneksel sanat müzikleri okul müzik eğitiminin vazgeçilmez unsurlarıdır.
- Üzerinde yaşadığımız toprakları, “makam müziği” coğrafyasının en önemli merkezlerinden biri olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır. Yürürlükteki müzik programına ait yaklaşım ve içeriğin “makam müziğinin” kültürel bağlamdaki anlam ve pratikleri ile beraber anlaşılmasına olanak verecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.
- Bu sebeple halk müziği ve makam müziğinin çok daha erken sınıflarda, gerekirse “müzik öğretim materyali” olarak öğrenci düzeyine uygun biçimde programda yer alması gerekmektedir. Zira ilköğretim ikinci kademesine gelen bir öğrenci çoktan kitle iletişim araçlarının etkisine girecek ve ne yazık ki “yerel-geleneksel” olana karşı bir körlük yaşamaya başlayacaktır.
- Bu konuda uluslararası alanda karşılık bulan çok kültürlü müzik eğitimi çalışmaları, Orff Yaklaşımı gibi uygulandığı kültürü çıkış noktası olarak alan müzik eğitimi yaklaşımlarının daha iyi anlaşılması ve uygulanması yararlı olacaktır.
- Bugüne kadar Türk Müziği çocuk şarkıları üretiminde Alaeddin Şensoy, Bekir Sıtkı Sezgin, Bilge Özgen, Erol sayan, Erdoğan Berker, Fethi Karamahmutoğlu, Selahattin içli, Mustafa Cahit Atasoy Mutlu Torun gibi bestecilerin emek verdiği görülmektedir. Bu çalışmaların devam ettirilmesi, teşvik edilmesi ve eğitim müziği içinde yer alması sağlanmalıdır. Türk müziği konservatuarları müfredat programında, Türk Müziği çocuk şarkılarının yaratılmasına yönelik derslere yer verilmelidir.
- Öğretmen eğitim programlarının gözden geçirilerek, öğretmen adaylarının geleneksel müzikleri öğrencilerine aktarabilecek yeterlikte yetişmeleri sağlanmalıdır. Bu eğitim sadece çalma-söyleme bağlamında değil yukarıda da bahsedildiği üzere öğretmenlerin “geleneksel müzikleri” kendi kültürel bağlamında anlayıp değerlendirmelerine de yönelik verilmelidir.
- Öğretmenler yaşam boyu öğrenme ilkesine uygun olarak ihtiyaçlar doğrultusunda düzenli hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir.
- Anaokulundan başlayarak her kademedeki müzik derslerini uzman müzik öğretmenlerinin vermesi sağlanmalıdır. Gelişmiş kimi ülkelerde olduğu gibi müzik öğretmenliğinde de belli seviyeler için branşlaşma sağlanmalıdır.

- İlköğretim ikinci kademesinden itibaren müfredata mutlaka “çalgı eğitimi” dersleri konulmalıdır. Bu noktada Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı mezunu öğretmenler yetiştirilmelidir.

Sayıdığımız önerilerin hayata geçebilmesi için Milli eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı olmak üzere ilgili bütün kurumlara görev düşmektedir. Müziği sadece bir eğlence aracı olarak görmek, en hafif tabiriyle eğitsel değerini hiçe saymaktır. Günümüzde kültürel ayrışmanın, farklılaşmanın bir anlam taşımadığı da açıktır. Bu sebeple müzik eğitimcileri, müzikologlar, besteciler ve kültür alanında uğraş veren tüm kesimlerin konu ile ilgili ortak ve sürekli çalışmalarına ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- AKSU, Cahit (2005). “Eğitimde Program Geliştirme Bağlamında Müzik Eğitimimiz”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, S.8, ss. 11-24.
- AYDINER, Mehtap ve ŞEN, Yavuz (2011). “Geleneksel Türk Halk Çalgılarının Müzik Öğretmenleri Tarafından Kullanılma Durumu”, *Millî Folklor*, Yıl 23, S.9, ss.140-149.
- BOON, Ebru (2009). “Müzik Eğitiminde Eleştirel Pedagoji ve Dinamik Çok Kültürlülük: Türkiye Modeli”, 8.Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül 2009, OMU.
- BULUT, Damla (2008). “İlköğretim II. Kademe Müzik Öğretmenlerinin Geleneksel Müziklerimizin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar”, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt : 32, S.1, ss. 149-161.
- GÜLER, Levent (2009). *İlköğretim II. Kademe (6. 7. Ve 8. Sınıflar) Müzik Dersi Kitaplarında Türk Müziği Okul Şarkılarına Ayrılan Yer*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- HASCÜL, Necdet (1996). “Cumhuriyet Dönemi Müzik Politikaları”, *Dans Müzik Kültür Dergisi*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü Yayınları, S.62.
- İLYASOĞLU, Evin (1998) . “Yirminci Yüzyılda Evrensel Türk Müziği”, *Cumhuriyet’in Sesleri*, ed. Gönül Paçacı, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Tarihsel Toplum Vakfı.
- KARASAR, Niyazi (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 15. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB Talim Terbiye Kurulu (1994). *İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Basım Evi.
- MEB Talim Terbiye Kurulu (2006). *İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Basım Evi.
- ÖZGÜL, İlhan (2009). “Türkiye’de İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Çözümlemesi”, Ankara: 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, II. Cilt, S.609-627.
- ÖZTÜRK, Erhan (2006). “İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Müzik Eğitimi ve Sorunları”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon: AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZTÜRK, Okan Murat (2005). “Geleneksel Müziklerin “Westernizasyonu”: Binilen Dalm Kesilmesi”. Genel Müzik Eğitiminde Geleneksel Müziklerimiz Sempozyumu Bildirisi, Van: Yüzüncü Yıl Ün. Eğt.Fak. GSEB, Müzik Eğt.ABD. 4-6 Mayıs, 2005.
- PAÇACI, Gönül (1998). “Cumhuriyet’in Sesli Serüveni”, *Cumhuriyet’in Sesleri*, ed. Gönül Paçacı, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Tarihsel Toplum Vakfı Yayını.
- ŞAHİN, Mustafa ve DUMAN, Ruşen. (1998). “Cumhuriyetin Yapılanma Sürecinde Müzik Eğitimi”, *ÇTTAD*, Cilt VII, S.16-17, ss.259-272.
- TOKSOY, Atilla Coşkun (2000) “İlköğretimde Müzik Eğitimi İle İlgili Yaklaşımlar Hakkında Genel Bir Değerlendirme”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TOPALAK, Şefika İzgi (2005). “İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyi Üzerine Bir Çalışma”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UÇAN, Ali (2003). “Türkiye’de Cumhuriyet’in Sekseninci Yılında Müzik Kültürü ve Müzik Eğitimine Genel Bir Bakış”, *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi*, Pegem AYayıncılık, S. 5-25.
- UÇAN, Ali (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*, Ankara: Evrensel Müzik Evi Yayınları.
- ULUÇAY, Taner (2012). “İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Müziksel Amaçlar Bakımından İncelenmesi”, *Erzincan: Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 14, S.2. ss. 337-357.
- UZ, Abdullah (2009). “Türk Müzik Ders Programları ve Batılılaşma, Küreselleşme, Kültürel Kimlik, “Yurtta Sulh, Dünyada Sulh”, Ankara: 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, II. Cilt, ss.833-847.
- YAZICI, Tarkan (2012). “İlköğretim Müzik Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Trabzon İli Örneği)”, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 21, S.1, ss. 185-200.